Tussenuitspraak Commissie van Beroep 2015-037A d.d. 2 december 2015
(mr. W.J.J. Los, voorzitter, mr. A. Bus, mr. J.B. Fleers, drs. P.H.M. Kuijs AAG en mr. A. Smeeïng-van Hees, leden, en mr. G.A. van de Watering, secretaris)

Samenvatting

Verzekering. Brandschade. Weigering dekking wegens strijd met verplichting op grond van polisvoorwaarden om mededeling te doen van aanwezigheid hennepkwekerij. Verzekeraars zijn aan die weigeringsgrond gebonden. Belanghebbende heeft beroep gedaan op vernietigbaarheid van de desbetreffende bedingen van de polisvoorwaarden. Vraag of de polisvoorwaarden vóór of bij het sluiten van de verzekeringsovereenkomsten zodanig aan Belanghebbende ter beschikking zijn gesteld dat deze door Belanghebbende konden worden opgeslagen en voor hem toegankelijk waren ten behoeve van latere kennisneming, zoals artikel 6:234 lid 2, eerste zin, van het Burgerlijk Wetboek voorschrijft. Het is aan de Verzekeraars om aan te tonen dat dit is gebeurd. Aannemelijk dat bij de online aanvraag met een hyperlink naar polisvoorwaarden is verwezen. Niet kan worden verlangd dat de hyperlink ook nu nog werkt. Voldoende is dat de hyperlink ten tijde van het ontstaan van de schade en het beroep van de Verzekeraars op de polisvoorwaarden nog werkte. Er kan niet de eis worden gesteld dat de hyperlink direct leidde naar één specifieke set polisvoorwaarden. Maatstaf is of Belanghebbende met gebruikmaking van de hyperlink op eenvoudige wijze de toepasselijke polisvoorwaarden heeft kunnen vinden en in redelijkheid geen verwarring heeft kunnen bestaan welke polisvoorwaarden van toepassing waren. Of aan deze maatstaf in dit geval is voldaan, hangt af van de inrichting van de website waarheen de hyperlink leidde. De Verzekeraars worden in de gelegenheid gesteld daarover nadere informatie te verstrekken.

Klik hier voor de uitspraak in eerste aanleg.

1. De procedure in hoger beroep

1.1 Bij een op 20 juli 2015 door de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (verder: Commissie van Beroep) ontvangen beroepschrift met bijlagen hebben de Verzekeraars een uitspraak van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (verder: Geschillencommissie) van 15 juni 2015 (dossiernummer [nummer]) ter toetsing voorgelegd.

1.2 Belanghebbende heeft op 11 september 2015 een verweerschrift ingediend.

1.3 De Commissie van Beroep heeft het beroep mondeling behandeld op 5 oktober 2015. Beide partijen waren aanwezig.

2. De procedure in eerste aanleg

Voor het verloop van de procedure in eerste aanleg verwijst de Commissie van Beroep naar de aan deze uitspraak gehechte uitspraak van de Geschillencommissie.

3. Inleiding op de beoordeling van het beroep

3.1 De Commissie van Beroep gaat uit van de door de Geschillencommissie onder 2.1 tot en met 2.14 van haar uitspraak vermelde feiten, voor zover relevant aangevuld met enkele andere feiten die tussen partijen vaststaan.

3.2 Kort gezegd gaat het om het volgende.

3.2.1 Belanghebbende heeft door tussenkomst van [naam tussenpersoon] als tussenpersoon langs elektronische weg een woonhuisverzekering en een inboedelverzekering afgesloten bij de Verzekeraars. Het online ingevulde aanvraagformulier is geprint en door Belanghebbende op 5 oktober 2010 ondertekend. De ingangsdatum van de verzekeringen is 1 augustus 2011 en de polissen dateren van 16 augustus 2011. Het verzekerd object van de woonhuisverzekering is 'Woonhuis' en van de inboedelverzekering 'Inboedel'. Het risicoadres voor beide verzekeringen is '[adres]'. Op de woonhuisverzekering zijn van toepassing verklaard de polisvoorwaarden [naam 1 polisvoorwaarden] en op de inboedelverzekering de polisvoorwaarden [naam 2 polisvoorwaarden]. Op de polissen is onder meer vermeld: 'De polisvoorwaarden kunt u downloaden op [website]'.

3.2.2 Ingevolge artikel 20.1 [naam 1 polisvoorwaarden] en artikel 22.1 [naam 2 polisvoorwaarden] was Belanghebbende verplicht de Verzekeraars zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen een maand, kennis te geven van een wijziging van bestemming of bouwaard van het gebouw op het risicoadres. Indien geen bericht van de risicowijziging is gedaan, wordt de verzekeringsdekking ingevolge artikel 20.2 [naam 1 polisvoorwaarden] en artikel 22.2 [naam 2 polisvoorwaarden] geschorst binnen een maand na het ingaan van de wijziging.

3.2.3 Belanghebbende heeft een bijgebouw bij het woonhuis van Belanghebbende (deels) verhuurd. Op enig moment is in het verhuurde deel van het bijgebouw een hennepkwekerij ingericht. Op 26 juli 2012 is brand uitgebroken in het bijgebouw, ten gevolge waarvan het teniet is gegaan. Er zijn diverse rapporten over de brand uitgebracht. Bij rapport van Crawford Brand & Techniek van 20 november 2012 is de opstalschade begroot op € 320.000,- inclusief BTW en de inboedelschade op € 55.000,- inclusief BTW.

3.2.4 Bij brieven van 29 oktober 2012 is namens de Verzekeraars de dekking onder de woonhuisverzekering en de inboedelverzekering afgewezen. Als grondslag voor de afwijzing hebben de Verzekeraars een beroep gedaan op het bepaalde in artikel 20.1 en 20.2 [naam 1 polisvoorwaarden] respectievelijk artikel 22.1 en 22.2 [naam 2 polisvoorwaarden] omdat volgens de Verzekeraars de bestemming van het woonhuis is gewijzigd door de aanwezigheid van de hennepkwekerij, welke bestemmingswijziging Belanghebbende niet tijdig heeft gemeld. Gelet op het hoge brandgevaar zouden de Verzekeraars het risico niet (meer) hebben geaccepteerd. Bij brieven van 7 november 2012 hebben de Verzekeraars de verzekeringen opgezegd.

3.2.5 Bij brief van 12 december 2012 heeft Belanghebbende een beroep gedaan op de vernietigbaarheid van de bedingen van de artikelen 20.1 en 20.2 [naam 1 polisvoorwaarden] en de artikelen 22.1 en 22.2 [naam 2 polisvoorwaarden]. De Verzekeraars hebben daarop bij brief van 19 december 2012 geantwoord en hun standpunt gehandhaafd.

3.3 Belanghebbende heeft in deze procedure gevorderd dat de Verzekeraars worden veroordeeld om de schade die Belanghebbende heeft geleden ten gevolge van de brand op 26 juli 2012 volledig te vergoeden en de registratie in het interne incidentenregister ongedaan te maken. Belanghebbende heeft daartoe in hoofdzaak het volgende aangevoerd. De bepalingen in de polisvoorwaarden waarop de Verzekeraars de weigering van de dekking hebben gegrond, zijn vernietigd omdat de Verzekeraars de polisvoorwaarden niet tijdig aan Belanghebbende ter hand hebben gesteld. Bovendien kon Belanghebbende de bestemmingswijziging niet melden, omdat hij niet van de hennepkwekerij op de hoogte was. Daarnaast was de termijn van een maand om de melding te doen, nog niet verstreken op de dag van de brand. De opzegging van de verzekeringen heeft voorts niet plaatsgevonden binnen een maand na de schademelding.

3.4 De Geschillencommissie heeft, beknopt samengevat, het volgende overwogen. De Verzekeraars moeten bewijzen dat de polisvoorwaarden aan Belanghebbende ter beschikking zijn gesteld op een zodanige wijze dat deze door hem konden worden opgeslagen en toegankelijk waren ten behoeve van latere kennisneming. Het is niet komen vast te staan dat Belanghebbende bij de elektronische aanvraag van de verzekeringen heeft ingestemd met de polisvoorwaarden of dat de hyperlink op dat moment werkte en de algemene voorwaarden in pdf-formaat waren op te slaan. Het niet-ondertekende online aanvraagformulier dat de Verzekeraars hebben overgelegd, levert onvoldoende bewijs op. Het beroep van Belanghebbende op vernietiging van de polisvoorwaarden slaagt daarom, zodat de Verzekeraars geen beroep kunnen doen op de risicowijzigingsclausule. De Verzekeraars hebben geen andere argumenten tegen toewijzing van de vordering van Belanghebbende aangedragen, zodat die vordering moet worden toegewezen. De Geschillencommissie heeft vervolgens bij niet-bindend advies beslist dat de Verzekeraars aan Belanghebbende dekking moet verlenen voor de schade aan het bijgebouw door de brand op 26 juli 2012.

4. Beoordeling van het beroep

4.1 De Verzekeraars hebben de beslissing van de Geschillencommissie met meerdere argumenten bestreden.

4.2 De Verzekeraars hebben onder meer aangevoerd dat ook los van het beroep op de polisvoorwaarden geen dekking bestaat voor de schade van Belanghebbende omdat de woonverzekering alleen dekking biedt voor gebruik van het verzekerd object als woonhuis en niet voor gebruik van een professioneel verhuurd bijgebouw ten behoeve van een hennepkwekerij. Ook is geen sprake van inboedel in de zin van de polisvoorwaarden [naam 2 polisvoorwaarden].

4.3 De Commissie van Beroep is het met Belanghebbende eens dat het de Verzekeraars niet meer vrij staat op deze grond dekking te weigeren. Bij brieven van 29 oktober 2012 hebben de Verzekeraars dekking geweigerd op de enkele grond dat Belanghebbende hen niet tijdig in kennis had gesteld van een wijziging van de bestemming van het bijgebouw voor gebruik als hennepkwekerij. Zij hebben daarbij niet enig voorbehoud gemaakt. Nadat Belanghebbende een beroep had gedaan op de vernietigbaarheid van de desbetreffende bepalingen van de polisvoorwaarden, hebben de Verzekeraars bij brief van 19 december 2012 hun standpunt gehandhaafd. Indien zij van mening waren dat dekking ook behoorde te worden geweigerd omdat het bestaande gebruik van het bijgebouw niet was aan te merken als het verzekerd gebruik als woonhuis, en de inboedel daarvan niet onder de inboedel-verzekering viel, hadden zij dit op dat moment aan Belanghebbende kunnen en moeten meedelen. Nu zij dat niet hebben gedaan, mocht Belanghebbende redelijkerwijs ervan uitgaan dat de Verzekeraars alleen dekking weigerden omdat Belanghebbende volgens hen had verzuimd hen overeenkomstig zijn verplichtingen op grond van de polisvoorwaarden tijdig in kennis te stellen van de bestemmingswijziging. Aan die enkele weigeringsgrond zijn de Verzekeraars gebonden.

4.4 Uit het beroep van de Verzekeraars op de polisvoorwaarden en het beroep van Belanghebbende op de vernietigbaarheid van enkele bedingen van de polisvoorwaarden blijkt dat beide partijen ervan uitgaan dat de polisvoorwaarden van toepassing zijn. Voor het antwoord op de vraag of de bedingen van de polisvoorwaarden vernietigd zijn, is van belang of de polisvoorwaarden vóór of bij het sluiten van de verzekeringsovereenkomsten zodanig aan Belanghebbende ter beschikking zijn gesteld dat deze door Belanghebbende konden worden opgeslagen en voor hem toegankelijk waren ten behoeve van latere kennisneming, zoals artikel 6:234 lid 2, eerste zin, van het Burgerlijk Wetboek voorschrijft. Het is aan de Verzekeraars om aan te tonen dat dit is gebeurd.

4.5 De Verzekeraars hebben aangevoerd dat op het online aanvraagformulier dat Belanghebbende heeft ingevuld, een verwijzing was opgenomen naar de polisvoorwaarden met een hyperlink, namelijk [website]. De Verzekeraars hebben een print overgelegd, aangemaakt op 1 juli 2013, die volgens hen een uitdraai is van het online ingevulde formulier en van het deel van het ondertekende aanvraagformulier dat is gescand. Belanghebbende heeft ter zitting bij de Commissie van Beroep over het formulier niet veel meer verklaard dan dat hij zich niet kan herinneren of daarop een verwijzing naar de polisvoorwaarden met een hyperlink was vermeld. Over de print heeft Belanghebbende aangevoerd dat niet vast staat dat dit een weergave is van het door hem ingevulde aanvraagformulier. Belanghebbende heeft de Commissie van Beroep echter geen reden gegeven om eraan te twijfelen dat de overgelegde print het online ingevulde aanvraagformulier weergeeft. Daarbij is mede in aanmerking genomen dat een verwijzing naar de polisvoorwaarden bij de aanvraag aannemelijk is en dat Belanghebbende ook niet stellig heeft ontkend dat dit het geval is geweest. Daarmee is de stelling van de Verzekeraars op dit punt onvoldoende gemotiveerd weersproken, zodat de Commissie van Beroep die voor waar aanneemt.

4.6 De volgende vraag is of met de verwijzing naar de polisvoorwaarden en de hyperlink [website] de polisvoorwaarden zodanig aan Belanghebbende ter beschikking zijn gesteld dat deze door Belanghebbende konden worden opgeslagen en voor hem toegankelijk waren ten behoeve van latere kennisneming. De Commissie van Beroep overweegt in dit verband dat niet kan worden verlangd dat de hyperlink ook nu nog werkt. Niet (voldoende) weersproken is dat de hyperlink ten tijde van het ontstaan van de schade en het beroep van de Verzekeraars op de polisvoorwaarden nog werkte en dat voldoet naar het oordeel van de Commissie van Beroep in elk geval aan de in dit opzicht te stellen eisen. Belanghebbende heeft ten aanzien van de hyperlink gesuggereerd dat die niet direct leidde naar een specifieke set polisvoorwaarden, maar naar een algemene website. Volgens Belanghebbende voldoet dat niet aan de eisen voor terbeschikkingstelling. Naar het oordeel van de Commissie van Beroep kan niet de eis worden gesteld dat de hyperlink direct leidde naar één specifieke set polisvoorwaarden. Maatstaf is of Belanghebbende met gebruikmaking van de hyperlink op eenvoudige wijze de toepasselijke polisvoorwaarden heeft kunnen vinden en in redelijkheid geen verwarring heeft kunnen bestaan welke polisvoorwaarden van toepassing waren. Of aan deze maatstaf in dit geval is voldaan, hangt af van de inrichting van de website waarheen de hyperlink leidde.

4.7 De Verzekeraars hebben ter zitting bij de Commissie van Beroep over de hyperlink het volgende aangevoerd. Het systeem waarmee online de aanvraag is gedaan en de website waarop de polisvoorwaarden stonden, was van de tussenpersoon [naam tussenpersoon]. Het systeem en/of de website moeten nog kunnen worden geraadpleegd of gereconstrueerd door systeemdeskundigen van de voormalige tussenpersoon of van de partijen die de activiteiten van [naam tussenpersoon] hebben overgenomen, te weten [naam bank] als tussenpersoon en [naam verzekeraar] als verzekeraar. De Commissie van Beroep ziet aanleiding de Verzekeraars de gelegenheid te geven door middel van schriftelijke rapportage, zo mogelijk gestaafd met schermafdrukken, aan te tonen:
- naar welke webpagina('s) de hyperlink(s) [website] op het digitale aanvraagformulier ten aanzien van de woonhuisverzekering en de inboedelverzekering leidde(n),
- hoe die webpagina('s) eruit zag(en),
- hoe de toepasselijke polisvoorwaarden konden worden gevonden.

Indien de Verzekeraars hierover tevens getuigen willen laten horen, dienen zij dat in hun rapportage op te geven.
Belanghebbende zal schriftelijk op de rapportage mogen reageren.
Vervolgens zal de mondelinge behandeling worden voortgezet. De Verzekeraars dienen de getuigen die zij willen laten horen mee te nemen naar de zitting, zodat die getuigen op de zitting kunnen worden gehoord indien dat nodig is.

4.8 De Commissie van Beroep zal elke verdere beslissing aanhouden.

5. Beslissing

De Commissie van Beroep:

- stelt de Verzekeraars in de gelegenheid binnen vier weken na heden schriftelijk te rapporteren zoals hiervoor onder 4.7 is vermeld;
- bepaalt dat Belanghebbende binnen vier weken schriftelijk op de rapportage van de Verzekeraars mag reageren;
- bepaalt dat vervolgens datum en tijd voor de voortzetting van de mondelinge behandeling zullen worden vastgesteld;
- houdt elke verdere beslissing aan.